

**Департамент науки і освіти Харківської обласної державної
адміністрації**

Управління освіти Ізюмської міської ради Харківської області

Всеукраїнський конкурс «Шкільна бібліотека -2020»

номінація: «Бібліотека – територія читання»

ЧИТАЮЧА ЛЮДИНА – ЦІННІСТЬ XXI СТОЛІТТЯ

**Підготувала завідувача бібліотекою
Ізюмської загальноосвітньої школи
I-III ступенів №6
Ізюмської міської ради
Харківської області
Прокопенко Наталія Миколаївна**

Харків

2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ І Читаючий учень та сучасний інформаційний простір.....	5
РОЗДІЛ Діяльність шкільної бібліотеки в модульно - розвивальній системі навчання школи.....	8
РОЗДІЛ 3 Інноваційні форми масової роботи в бібліотеці – вимога часу	17
ВИНОВКИ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26
ДОДАТКИ.....	
Додаток 1 Рекомендаційний список «Художня література у подоланні проблеми булінгу».	27
Додаток 2 Рекомендації для батьків. «Як розвивати читацький інтерес дитини?»	32
Додаток 3 Пам’ятки для учня «Як читати художню книгу?», «Як читати пізнавальну літературу?», та ін..	33
Додатки на електронних ресурсах та диску Додаток 1 Інтерактивний урок з використанням мультимедійних засобів « Подорож до царства Хімії» /2020/podorozh_do_carstva_khimiji.pdf Додаток 2 Презентація до інтерактивного уроку з використанням мультимедійних засобів « Подорож до царства Хімії» Додаток 3 Голодомор 1938-1933 рр. Трагедія українського народу очима Ізюмщини. /2020/golodomor_1932.doc Додаток 4 Література рідного краю. Народні казки Ізюмщини /2020/narodni_kazki_izjumshhini.docx Додаток 5 Відеоролік Діти проти боулінгу https://www.youtube.com/watch?v=0Fxl6-grbkE Додаток 6 Відеоролік Спокута https://www.youtube.com/watch?v=E1EfVzxptSs&feature=emb_logo	

ВСТУП

Ми живемо в той час, коли формується новий тип особистості з високим рівнем інформаційних потреб і запитів, в складний період історичного розвитку та змін в системі освіти, а також зміни світогляду суспільства у формуванні національної свідомості та патріотизму. Сьогодні дуже важливо звертатися до культурного надбання та героїчного історичного минулого українського народу, щоб не втратити мову та культуру своїх предків та зв'язок зі своїм народом.

Пріоритети сучасної української школи полягають у формуванні особистості з розвинутими можливостями, з комунікативними здібностями, швидкою та адекватною реакцією на зміни в суспільстві та високим рівнем патріотизму до своєї Батьківщини.

В контексті сучасних тенденцій глобалізації та інформації особливої уваги набувають проблеми модернізації освітньої системи України. При цьому особливо важливо поєднувати пріоритети національного виховання, національні культурно-освітні традиції та європейський напрямок країни. Також утворюється новітня національна інформаційна інфраструктура і шкільна бібліотека є її невід'ємною складовою.

Шкільна бібліотека Ізюмська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6 Ізюмської міської ради Харківської області відіграє важливу роль у наданні допомоги з вдосконалення освітнього та навчально-виховного процесу закладу. Вона здійснює державну програму національної освіти й виховання дітей, вирішує це завдання своїми методами та засобами в загальному плані освітнього процесу школи разом з педагогічним колективом.

Проблема, над якою працює бібліотека ЗОШ № 6: «Формування читацьких інтересів, виховання любові до книги в умовах інтенсивної інформатизації суспільства». Я вважаю, рішення цієї проблеми дуже актуальне для формування читацьких інтересів сучасних дітей. У сучасному інформатизованому світі зменшується кількість часу, який діти та підлітки проводять з книжкою в руках. На сьогодні для того, щоб вони читали, бібліотекам необхідно прикладати значно більше зусиль, ніж раніше.

Складна ситуація з розвитком читання пов'язана, насамперед, з такими явищами, як:

- низький рівень усвідомлення підростаючим поколінням важливості процесу читання;
- розвиток нових моделей і напрямів застосування засобів масової інформації та способів електронної комунікації.

Діяльність шкільної бібліотеки Ізюмської загальноосвітньої школи I-III ступенів №6 спрямована на виховання в учнів інформаційної культури, любові до книги, культури читання, вміння користуватися бібліотекою, на забезпечення різноманітного змісту навчального процесу, бібліотечного й інформаційно-бібліографічного обслуговування читачів. Особлива увага приділяється широкій популяризації української літератури, інформації з питань освіти, історії культури українського народу й вихованню поваги до рідної мови, національно-культурних і духовних надбань народу.

В даній роботі, представлений на Всеукраїнський конкурс «Шкільна бібліотека - 2020», я узагальнила досвід бібліотеки Ізюмської загальноосвітньої школи I-III ступенів №6 з підтримки та популяризації читання, як основи інтелектуального та особистісного розвитку дитини, розкриття важливості спільної роботи бібліотекаря і вчителя із залученням дітей до систематичного читання.

Мета даної роботи – запропонувати ефективні методи з власного досвіду по залученню дітей до читання та можливі шляхи для стимулювання читацької активності, а також підвищення рівня їх читацької компетентності.

РОЗДІЛ І

ЧИТАЮЧИЙ УЧЕНЬ ТА СУЧАСНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР

Шалений розвиток інформаційного суспільства спрямовує стратегію читання на отримання інформації. Щодо бібліотеки це виражається в задоволенні зрослої кількості інформаційних запитів школярів. в прагненні самої бібліотеки зробити дитину ерудованою, розширити інформаційне поле особистості та розвинути пізнавальний інтерес.

Дослідження в області читацької компетентності показали, що знання отримані з книги (художньої, наукової, публіцистичної) думаючим читачем, є вже новим знанням.

Книга завжди відігравала велику роль у процесі виховання підростаючого покоління. Саме через неї збагачується й поглиблюється мислення; підліток починає думати й розуміти інших, відбувається залучення до загальнолюдських цінностей; збагачується життєвий досвід; розкриваються творчі здібності, здатність до співпереживання; засвоюються моральні норми взаємодії між людьми. Навчити дітей насолоджуватися читанням, зробити його привабливим і улюбленим заняття – мрія кожного бібліотекаря, який працює з дітьми. Глибока начитаність, літературна ерудиція значною мірою визначають особистість учня, його світогляд, коло інтересів, уміння сприймати прекрасне в мистецтві і в житті. Тому від педагогічного колективу та бібліотекаря залежить, чи перетвориться читання книг у їх стійку звичку.

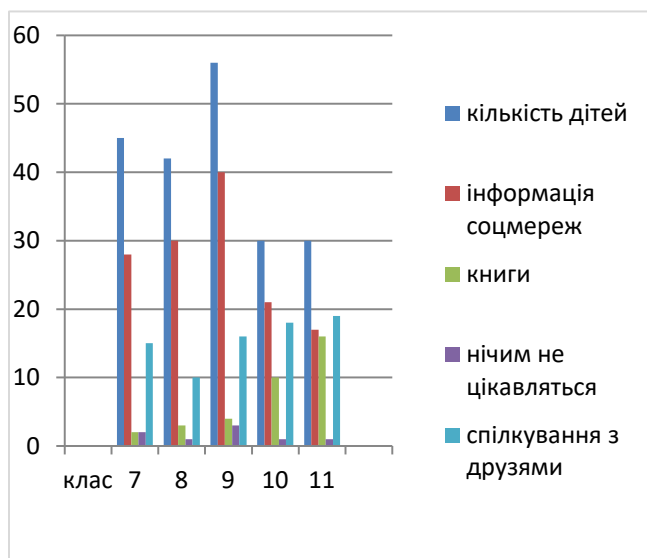
На бібліотечних уроках та під час індивідуальних консультацій я завжди привожу учням аргументи на користь читання. А саме: загальновідоме твердження, що читання збільшує словниковий запас. Особливо, коли читати твори різних авторів і жанрів, стикаючись зі словами й термінами, які рідко вживаються в повсякденній мові. Читання робить розумнішим, відточує аналітичні здібності і покращує концентрацію уваги, оскільки багато творів містять безліч деталей, які потрібно запам'ятовувати та відслідковувати, щоб розгадати таємницю або зрозуміти контекст, розвиваються аналітичні

здібності. Це допомагає критично оцінювати не тільки текст і сюжет, а й те, що відбувається у нашому житті. Також були розроблені пам'ятки для учнів « Як читати художню і пізнавальну літературу» (Додаток 3)

Ще один вагомий із аргументів, які я наводжу сучасним школярам те, що читання зміцнює пам'ять та допомагає в спілкуванні, а також знижує стрес. Це особливо важливо в наш час, тому що майже половина дітей живе в стані хронічного стресу.

Дуже несподіваним для школярів відкриттям стало те, що читання дозволяє прожити життя інших людей, відчувати її позитивні та негативні емоції. Особливо, коли уява дитини дуже розвинута, то читання стає набагато цікавішим за перегляд фільму. Вона активно взаємодіє з вигаданими або історичними персонажами та проектує на реальність отриманий досвід. Читання дає змогу стати на місце іншої людини та зрозуміти мотив тих чи інших його вчинків.

З метою виявлення читацької активності учнів нашої школи було

проведено моніторингове дослідження, метою якого було виявити рівень читацьких інтересів та запитів учнів середньої та старшої ланки і ролі читання в їх житті. Чому саме ця категорія учнів? За результатами аналізу читацьких формулярів, цей діапазон віку показав найменшу активність з читання художньої літератури в шкільній бібліотеці.

Результати моніторингу довели, що діти опановують досить великий об'єм інформації, але користь цієї інформації дуже сумнівна. З'ясувалося, що учні цього віку беруть інформацію з соціальних мереж та розважальних сайтів. Часто дитина не в змозі контролювати потік непотрібної інформації, тому виникає перевантаження мозку та накопичування втоми. Це зовсім заперечує, що читання книги повинно приносити задоволення та знімати стрес. Я намагаюся донести до учнів, що засоби масової інформації- друковані чи електронні- є важливим

елементом системи забезпечення інформаційної безпеки країни. При цьому засоби масової інформації мають велику можливість маніпулювати масовою свідомістю, тому необхідно у учнів формувати критичне мислення, яке не означає негативні судження або необґрунтовану критику.

Дані моніторингу було донесено до педагогічного колективу та батьків, розроблені рекомендації по активізації читання дітьми спільно з вчителями – філологами та практичним психологом. (Додаток 2)

РОЗДІЛ II

ДІЯЛЬНІСТЬ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ В СИСТЕМІ МОДУЛЬНО- РОЗВИВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ ШКОЛИ.

Упродовж останніх десятиріч відбувається інтенсивна інформатизація суспільства, тому нашому суспільству необхідні творчі особистості, покликані стати спадкоємцями й творцями української та світової культур, спроможні адаптуватися в насиченому інформацією світі.

Актуальність виховання учнів в сучасних умовах значною мірою зумовлюється вимогами сучасних державотворчих процесів на засадах гуманізму, демократії, соціальної справедливості та забезпечення усім громадянам рівні стартові можливості для розвитку та застосування їхніх потенційних здібностей. Я вважаю, що в школі завдання бібліотеки сприяти вихованню справжніх патріотів своєї Батьківщини та засобами популяризації художньої літератури.

Також ця стратегія бібліотеки виражається в задоволенні зростаючої кількості інформаційних запитів школярів, в прагненні самої бібліотеки зробити дитину ерудованою в різних сферах життя, розширити інформаційне поле особистості та розвинути пізнавальний інтерес до навколишнього середовища засобами формування читацьких інтересів.

Читач XXI сторіччя — якісно новий тип читача. Змінилися пізнавальні та читацькі інтереси дітей, джерела одержання інформації. Однією з основних тенденцій дитячого читання стало домінування «програмового» читання над читанням за інтересами. Сучасні учні не прагнуть прочитати твори цілком, а читають у скороченому варіанті. Критичну літературу за програмами, позакласне читання діти і батьки вважають необов'язковим. Однак, коли дитина підростає, виявляється, що взаємопорозуміння між дітьми та батьками нема, бо відсутня духовна спорідненість, яку дає література.

Однією із проблем кризису читання дітей прийнято вважати захоплення гаджетами та вільним доступом до Інтернету. Але я дійшла висновку, що можна використати ці новітні технології цивілізації на користь залучення до читання. Найбільш дієвим впливом на читання дітей Інтернет стане як засіб і

інструмент швидкого та повного отримання інформації, орієнтиром для читачів у пошуку потрібних відомостей та фактів. Нестандартні бібліотечні заходи дають можливість зацікавити дітей доброю книгою й іншими культурними надбаннями людства. Також увагу сучасного школяра можна привернути за допомогою застосування мультимедійних пристроїв та використання інтерактивних технологій.

Бібліотека повинна акцентувати увагу педагогів на нових методичних доробках, розробках, ідеях, концепціях щодо навчання і виховання підростаючого покоління. Співпраця шкільного бібліотекаря з педагогічним колективом багатоаспектна і може проявлятися у проведенні уроків позакласного читання, занять-практикумів із прищеплення школярам навичок роботи з книгою, користування бібліотекою, інформаційними технологіями, організації спеціальних екскурсій, факультативів, гуртків, які б поглиблювали систему бібліотечно-бібліографічних знань учнів, проведенні вікторин, конкурсів, бесід, творчих уроків.

Проблема читання – одна з найважливіших в навчально-виховному процесі в школі. Ця гостра проблема спільної діяльності учителя літератури, класного керівника, шкільного бібліотекаря, батьків. Читацька культура це – сукупність знань, умінь та почуттів читача, які дозволяють повноцінно та самостійно засвоювати інформацію.

Читацькі уміння виховуються протягом усього життя, але фундаментом організації та розвитку читацької діяльності людини разом із родинним вихованням мають стати шкільні уроки читання в початковій школі, та літератури у середній та старшій школі. Проблема читання завжди була і лишається актуальною. У вирішенні проблеми читання обов'язково треба звертати увагу на психологічні властивості учня, важливу роль у цьому грає анкетування, тестування, тренінги.

У моїй бібліотечній діяльності проблема стимулювання інтересу до книг була і лишається основною. Вирішити цю проблему означає дипломатично боротись з діяльністю сьогоденних учнів, які захоплені різними технічними формами сучасності, інтереси яких орієнтовані в інших напрямках, ніж інтереси до книг.

Ізюмська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6 Ізюмської міської ради Харківської області нещодавно розпочала впровадження модульно-розвивальної системи навчання доктора психологічних наук, директора інституту експериментальних систем освіти Анатолія Васильовича Фурмана, який у 1994 році запропонував нову версію модульного навчання – модульно-розвивальну систему, яка здобула міжнародне визнання.

Технологія модульно - розвивальної системи навчання спрямована на розвиток особистості учнів і спирається на здобутки як вітчизняної, так і світової науки. Вона народжена з ідей, принципів, умов добре відомих в Україні педагогічних систем та враховує переваги численних зарубіжних версій модульного підходу до організації розвивального навчання.

Тому модульно - розвивальна система навчання А. В. Фурмана є актуальною на сьогоднішній день з точки зору світогляду як учнів, так і вчителів нашої школи, бо вона найбільш відображає особистісно - орієнтований підхід до учня.

Ця технологія спирається на закони психології, глибини знання, індивідуально-психологічних та вікових особливостей учнів.

Модульне навчання - це така організація учбового процесу, яка забезпечує порційно індивідуалізоване засвоєння учнями учбового матеріалу за допомогою модулів.

Технологія модульно-розвивального навчання має наступні етапи:

- установчо-мотиваційний міні-модуль;
- змістово-пошуковий міні-модуль;
- оцінно-смысловий міні-модуль;
- адаптивно-перетворюючий міні -модуль;
- системно-узагальнюючий міні-модуль;
- контрольно-рефлексивний міні-модуль;
- духовно-естетичний міні-модуль.

Шкільна бібліотека може брати участь на будь-якому з міні-модулів. Але найбільш дієвою та мотиваційною частиною на мою думку є установчо-мотиваційний, контрольно-рефлексивний та духовно-естетичний міні-модулі.

На першому етапі установчо-мотиваційному міні-модулі, я, як

Інтерактивний урок
«Подорож до царства Хімії»

бібліотекар, вбачаю своїм завданням допомогти учителю в організації навчальної діяльності, а саме: чіткої вмотивованості та позитивної емоційної спрямованості. Яскравим прикладом такої вмотивованості є перший урок хімії для учнів 7-х класів у формі інтерактивного уроку з використанням мультимедійних засобів «Подорож до царства Хімії», який відбувся в координації діяльності бібліотекаря та вчителя хімії Яремко Тетяни

Сергіївни. Можна ознайомитися [/2020/podorozh do carstva khimiji.pdf](#)

Мета цього заходу – зацікавити учнів до вивчення нового предмету за допомогою гри та літературних героїв.

На контрольно-рефлексивному етапі — це обґрунтована оцінка здобутих знань, умінь і навичок під час вивчення теми розділу, пропонування додаткових

Урок з елементами персоніфікації «Київська Русь за часів правління Ярослава Мудрого»

творчих завдань, що вимагають

проектування набутих знань в інші галузі

та підбиття підсумків. Цікавим був нетрадиційний урок з історії України у 5

Захід з елементами театралізації
«Сирітська доля в творах Кобзаря»

класі «Київська Русь за часів правління Ярослава Мудрого» з елементами персоніфікації, на якому діти втілювалися образи того часу та закріплювали вивчений матеріал.

Також нетрадиційна форма заняття з елементами театралізації була втілена на контрольно-рефлексивному модулі у 8 класі на уроці української літератури за підсумками творчості Тараса Григоровича Шевченка «Сирітська доля в творах Кобзаря». Діти

декламували вірші Т.Г.Шевченка та інсценували епізоди творів та біографії

Великого

Кобзаря.

І на духовно-естетичному міні-модулі, який не є обов'язковим, використовуються різні форми проведення уроку: інсценізація з музичним супроводом, квести, вікторини та інші ігрові форми.

Тобто, модульно-розвивальне навчання допомагає учням як у плані духовного самовизначення, так і само інтегрування в сучасність; здійснює гармонійний розвиток різноманітних здібностей учня.

Важливою ділянкою в роботі бібліотеки школи є її співпраця з педагогічним колективом. Адже щоб навчально-виховний процес був ефективнішим, вчителю необхідно знайомитися з провідним педагогічним досвідом, із сучасними навчально-виховними технологіями, методичними розробками.

Під час проведення тематичних тижнів я допомагаю вчителям-предметникам шляхом організації постійно діючих книжкових виставок та тематичних полиць: «Хімія навколо нас», «Цікава фізика», «Математика – королева наук», «Ми і екологія», «Географія – це цікаво» та ін.

На мою думку, співпраця із учителем сприяє детальнішому вивченню читацьких інтересів, більш тісному контакту з дітьми для подальшої індивідуальної роботи, надає можливість спільного проведення роботи з популяризації книги.

Співпраця нашої шкільної бібліотеки з учителями молодших класів допомагає активніше залучати дітей до самостійного читання та навчити їх самостійно працювати з книгою. Вихованню в учнів бережливого ставлення до навчальної книги, як і до книг взагалі приділяється велика увага.

З метою закріплення знань учнів молодших класів, бібліотекар разом з вчителями проводить вікторини, брейн-ринги, інтелектуальні ігри. Також було проведено спільно з вчителем початкових класів літературну годину «Лесин віночок» (до дня народження Лесі Українки), традиційне свято «Прощання з Букварем». Проведення цих заходів впливають на зацікавленість дітей творами української літератури, вчать усвідомлювати суть прочитаного, збагачувати словниковий запас, прищеплювати любов до Батьківщини.

В умовах модульного навчання, яке запроваджено також і в початковій школі, бібліотекою проводяться спільні уроки з учителями початкових класів. Особливо це стосується предметів Читання, Основи здоров'я та Природознавства. На уроках Читання я проводжу літературні вікторини, різноманітні конкурси на виявлення змісту художніх творів, літературних та народних казок. Найбільш цікавими виявились Літературний пінг-понг, який пройшов у 3 класі, на якому діти добирали пару літературному герою, гра «Упізнай казку», «Чи уважний ти читач». Такі міні-заходи виконують декілька функцій: рефлексійну, пізнавальну, ігрову та підвищують читацький інтерес.

На уроках Природознавства та Основи здоров'я завжди користуємося довідковою та енциклопедичною літературою. Учні 3-4 класів пишуть проектні роботи, реферати та доповіді за певними темами, тому в читальній залі вони працюють з декількома джерелами: як друкованими так і з мережі Інтернет.

Цікавим заходом став бінарний урок у 4 класі з Природознавства «Земля – наш спільний дім», мета якого - поглибити уявлення учнів про взаємозв'язок людини та навколишнього середовища, розкривати способи збереження природного середовища. Урок розвивав пізнавальну діяльність учнів, спонукав до здорового способу життя та дбайливого ставлення до природи. На ньому поряд з теоретичним матеріалом, який

Бінарний урок " Земля - наш спільний дім"

Ігрова вікторина « Світлофорик»

надавав учитель, діти приймали участь у вікторині, яку запропонував бібліотекар.

Цікавим виявився захід з елементами гри на уроці Основи здоров'я в 2 класі з безпеки дорожнього руху, метою якого стала безпека учнів на дорозі, запобігання дитячому дорожньо-транспортному травматизму. Вчитель за допомогою бібліотекаря провели конкурс на кращого знавця правил дорожнього руху, а також проведено ігрову вікторину « Світлофорик».

Цікавою формою заохочення учнів 5-8 класів в нашій школі став челендж «Я зможу», завданням якого стало за літні канікули прочитати твори із переліку літератури позакласного читання. Перелік творів був узгоджений з вчителями-філологами та розміщений на сайті школи в розділі Учням

http://izumschool6.at.ua/index/shho_chitati_vlitku_uchnjam_5_11_klasiv/0-68

Цей метод стимулює учнів довести свою спроможність щодо досягнення мети. Ця змагальна форма роботи полягає у прочитанні 20-25 книг за період літніх канікул та ведення читацького щоденника, в якому діти в довільній формі залишають свої враження, що унеможливорює запис відгуку з Інтернету. На початку навчального року бібліотекар і вчитель філолог визначають лідерів читання, які автоматично стають учасниками шкільного вибіркового туру «Найкращий читач».

В старших класах учитель української мови та літератури Марченко Тетяна Михайлівна спільно з бібліотекою провела театралізований урок літератури в 10 – А класі на тему «Проблема добра і зла у творах українських класиків»(І.С. Нечуя – Левицького «Кайдашева сім'я», Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)). Мета заходу - з'ясувати проблему добра і зла на образах вивчених творів; розвивати навички інсценування художніх творів, використовуючи метод «Диспут», виховувати на прикладі життя літературних героїв доброту, почуття справедливості, взаєморозуміння, бажання боротися зі злом, виховувати моральні якості.

В старшій школі актуальності набуває підготовка учнів до Зовнішнього незалежного оцінювання. З особистого досвіду та досвіду вчителів-філологів можна сказати, що тести ЗНО складені таким чином, що певні види завдань потребують конкретних знань.

Ті, хто починає готуватися пізно, вже не встигають читати твори в повному обсязі, тому читають скорочений зміст. Тому на допомогу читачам в бібліотеці є архів більше 10 екранізацій програмних творів, які максимально відповідають змісту літературного твору.

Для успішного складання тестів потрібно знати деякі тонкощі: жанрову специфіку творів, імена і характеристики персонажів. Важливо не плутатися

в текстах. Так, є 6-7 поезій Шевченка, які потрібно знати для ЗНО, але оскільки вони схожі за стилем і темою, учні часто не розуміють, якому твору належить питання. Потрібно також звертати увагу на знакові дати в історії української літератури. Не варто ігнорувати й сучасні твори – їх у програмі небагато, але по них теж бувають питання. На жаль, не всі твори є в друкованому варіанті в бібліотеці, тому на сайті школи в розділі Шкільна бібліотека <http://izumschool6.at.ua/index/0-42> знаходяться в електронному варіанті всі твори, рекомендовані до ЗНО 2020.

Дуже актуальною є проблема виявлення розвитку і педагогічної підтримки здібних та обдарованих учнів, розкриття їхнього потенціалу. Кожен обдарований учень – індивідуальність, яка потребує особливого підходу.

В нашій школі працює шкільне наукове товариство «Ерудит», мета якого забезпечити потребу учнів у здобутті знань, умінь, навичок у науково-дослідницькій, експериментальній та проектній діяльності, створити умови для виявлення обдарованих учнів, залучити її до поглибленого вивчення наук та сприяти вибору майбутньої професії.

Спільна робота педагогічного колективу та бібліотеки з обдарованими дітьми має позитивні результати. Учні школи, користуючись матеріалами, запропонованими бібліотекою, досягають певних успіхів та є переможцями міських та обласних олімпіад, призерами міських та обласних етапів Малої академії наук.

Хочеться відзначити роботу з секції літературознавства учениці 10-А класу Приходченко Дарини «Тарас Шевченко та Віссаріон Белінський: боротьба за національну літературу», яка користуючись запропонованим бібліотекарем списком літератури простежила весь хід боротьби за національну літературу між російським критиком Віссаріоном Белінським і українським поетом Тарасом Шевченком.

Цікавою стала робота Дубини Оксани, учениці 11-А класу секція географії та ландшафтознавства на тему «Сухий Ізюмець. Сучасний екологічний стан», метою якої став аналіз екологічного стану річки Ізюмець у межах міста Ізюм. Ця робота була подарована до шкільної бібліотеки та користується

великим попитом з Краєзнавства та при вивченні екологічних проблем рідного міста.

Формування науково-дослідницьких вмінь у школярів - процес складний і довготривалий. Тому завдання бібліотекаря - поступово і методично формувати дослідницькі навички, надавати допомогу у виконанні учнями науково-дослідницьких робіт; аналізувати і виправляти помилки; визначати найкращі, найефективніші шляхи й способи пошуку, опрацювання і використання інформації, виконання роботи, розчленування її на певні складові та розділи, навчаючи учнів поєднувати дослідницьку діяльність з науковою, а також з'ясовувати можливості подальшого застосування результатів роботи.

Застосування дослідницького підходу в роботі бібліотеки спрямоване на становлення в читачів досвіду самостійного пошуку нових знань і використання їх в умовах творчості, на формування нових пізнавальних цінностей учнів і збагачення їх пізнавальної ціннісної орієнтації. Тому читання в значній мірі стає таким, що ініціюється учнями, які засвоюють новий досвід, у тому числі й дослідницько-пізнавальний.

Опрацювання літератури як дослідження припускає, що особливістю дослідницької діяльності учня є суб'єктивне відкриття ним нових знань на основі індивідуальної актуалізації попередньо засвоєної ним же інформації й умінь, введення їх до особистісного пізнавального простору.

РОЗДІЛ ІІІ

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ МАСОВОЇ РОБОТИ В БІБЛІОТЕЦІ- ВИМОГА ЧАСУ

Шкільна бібліотека є структурним підрозділом навчально-виховного закладу, який здійснює бібліотечно-інформаційне, культурно-просвітницьке забезпечення процесу навчання та виховання.

Перебудова школи і педагогіки, нове осмислення завдань національно-патріотичного виховання вимагає, насамперед, реалізації фундаментального принципу народності виховання в змісті освіти. Педагогічний колектив працює над створенням школи, яка б виховувала учнівську молодь, здатну успішно жити в оновленому суспільстві, забезпечила б виховання національної свідомості учнів різних вікових груп. Ми прагнемо, щоб у закладі панував український національний дух, виховувалось нове покоління українських громадян-патріотів. Для досягнення цієї мети школа, і зокрема шкільна бібліотека, проводить велику роботу, яка покликана сприяти прилученню дітей до історії, культури народу, виховувати почуття гордості за свій народ.

Шкільна бібліотека сприяє вирішенню таких завдань національно-патріотичного виховання, як виховання правової культури, поваги до Конституції України, законів України, державної символіки – Герба, Прапора, Гімну та історичних святинь; формування духовних цінностей українського патріота: почуття патріотизму, національної самосвідомості, любові до українського народу, його історії, рідної землі, родини; гордості за минуле й сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразків культурної спадщини.

Ціннісне ставлення особистості до суспільства і держави проявляється у формуванні патріотичних почуттів, вироблення високого ідеалу служіння народові, готовності до героїчного подвигу в ім'я процвітання Незалежної України. З цією метою у бібліотеці створені такі книжкові виставки: «Ми роду козацького діти, землі української цвіт». «Героям нескореної України», «Слава Небесній Сотні», «Коріння наше в глибині віків», складено список рекомендованої літератури «Сторінки історії України».

З метою популяризації історії України та рідного краю, відродження національної культури оформлюються **книжкові виставки**:

- «Коріння наше в глибині віків»;
- «Героям нескореної України»;
- «України славні імена»;
- . «Ми роду козацького діти, землі української цвіт»;

- «У звичаях і традиціях ти душу народу пізнай»;
- «Мій край – окраса України, це часточка моєї Батьківщини»;
- «Література рідного краю»;
- «Голодомор – геноцид українського народу»;
- «Чорнобиль – наш біль і пам'ять».

Створені у бібліотеці **інформаційні стенди**:

- «Шкільна бібліотека інформує»,
- «Бібліотека та INTERNET – надійні помічники в пошуках інформації»

Шкільна бібліотека Ізюмської ЗОШ І-ІІІ ст. №6 і є таким центром по вихованню в учнів національно-патріотичної самосвідомості. У бібліотеці постійно урізноманітнюються форми роботи з читачами. Національно-патріотичне виховання, популяризація з даної тематики покликані забезпечити морально-політичну і практичну підготовку до виконання обов'язку захисту незалежної України, бажання відстоювати її незалежність і соборність.

Інформаційне повідомлення про події листопада 2014 року

Шкільна бібліотека висвітлює події в зоні АТО через тематичні виставки, інформаційні повідомлення, рекомендаційні списки літератури.

В шкільній бібліотеці до 100 річчя подій під Крутами та в Києві був проведений історико-патріотичний захід з учнями 7 Б класу. Учні дізналися про виникнення ідеї політичної незалежності України наприкінці ХІХ століття, про січневі бої 1918 року під Крутами та в Києві, а також про досягнення і прорахунки

Ознайомлення з книжковою виставкою про події під Крутами

першого національного уряду України – уряду Михайла Грушевського, які стали підґрунтям для згаданих драматичних подій української історії.

Також у бібліотеці відбувся виховний захід для учнів 8- А класу, присвячений річниці виводу військ з Афганістану «Опалені долею». На цю зустріч був запрошений ветеран афганської війни, працівник нашої школи Демко Олексій Омелянович.

Виховний захід " Опалені долею"

Урок - реквієм розпочався презентацією та з'ясуванням причин тієї безглуздої війни, в якій загинули молоді хлопці зі всього колишнього Радянського Союзу, й, звичайно, з України. Не стримували сліз учасники заходу, коли продивляючись відео фрагменти , бачили страхіття афганської війни. Під супровод пісень О. Розембаума, групи «Голубые береты» та «Афганистан» учні намагалися довести, що війна – це страшний для всього людства період історії, закликали пам'ятати й поважати ветеранів воїнів – інтернаціоналістів, які пройшли через цю війну. Пріоритетна роль в реалізації національно-патріотичного виховання належить активним формам, що стимулюють творчість, ініціативу, самостійне та критичне мислення і базується на принципах багатосторонньої взаємодії.

Конкурс інсценізації "У ріднім слові цілий світ" серед учнів початкової школи

Кожного року до Дня української мови та писемності у школі відбувається конкурс інсценування українського твору «У ріднім слові цілий світ» серед учнів молодшої, середньої та старшої школи. Хлопці та дівчата проявили свої акторські таланти, художню й виконавську майстерність і креативність.

Також діти продемонстрували

різноманітні сценічні образи і виготовили яскраві декорації. Бібліотека приймала активну участь у проведенні цього яскравого заходу: був запропонований список літературних творів

Конкурс інсценізації "У ріднім слові цілий світ" серед учнів школи

для інсценізації, підготовлена вступна промова про велике значення українського літературного слова для нинішнього покоління.

Краєзнавча робота займає вагоме місце в роботі нашої бібліотеки – це діяльність із зібрання документів краєзнавчого змісту, розкриття даних матеріалів, що пов'язані з певною місцевістю, ведення краєзнавчої картотеки, організація зустрічей із місцевими письменниками, видатними людьми краю. Я постійно урізноманітнюю та шукаю нові цікаві форми і методи роботи з читачами для популяції літератури про рідний край.

Пошук краєзнавчої інформації та формування краєзнавчого фонду здійснюю за такими напрямками: історичний; народознавчий; географічний; екологічний; літературне краєзнавство; видатні люди рідного краю.

Основа основ пропаганди знань про рідний край – це краєзнавчий фонд бібліотеки. Особливістю його є те, що саме повнота, а не величина є головною його якісною характеристикою. У бібліотеці проводиться постійна робота по поповненню бібліотеки книгами краєзнавчого характеру. Краєзнавчий фонд нашої бібліотеки за останні два роки поповнився новими книгами завдяки благодійній акції. «Подаруй книгу шкільній бібліотеці». Книги нам подарували наші земляки-поети Садкова Ольга, Євгенія Гришко – Малик, Юрій Татарінов, Іван Мірошніченко, Олександр Ольшанський та Ольга Братчук. В бібліотеці діє постійна виставка «Література рідного краю». Учні не тільки мають можливість читати твори цих поетів та письменників, а й особисто зустрічатися з окремими поетами краю під час літературних годин, віталень, слухати твори метрів поетичного слова та виносити на їхній суд свої перші літературні спроби. Бібліотека завжди була і є активним організатором подібних зустрічей. Метою зустрічі було виховання в учнів почуття любові до рідної мови через поетичне слово автора, любові до Батьківщини, почуття національної гідності, патріотизму.

Зустріч з ізюмською поетесою Ольгою Садковою

Популяризуючи твори поетів нашого краю, в бібліотеці відбулася літературна зустріч з поетесою Ольгою Садковою. Учасники зустрічі мали змогу

ознайомитися з її творчістю та найкращими творами та прочитати власні вірші і отримати професійні рекомендації.

Шкільна бібліотека намагається зібрати, зберегти і надати користувачам документальні джерела та інформацію про рідний край, співпрацюючи з вчителями української мови та літератури, історії, географії. Цінними матеріалами краєзнавчий фонд поповнюється завдяки науково-дослідницькій роботі учнів та вчителів. Це робота учениці 11-А класу Дубини Оксани про екологічний стан річки Ізюмець і сумісна робота вчителів-філологів та вчителя історії на тему «Народні казки Ізюмщини». На основі зібраного фольклорного матеріалу розроблено декілька уроків для позакласного читання, метою яких є вивчення такого самобутнього явища як народна казка Ізюмщини. Увагу зосереджено на вихованні в учнів національно – патріотичного почуття в умовах поліетнічного освітнього середовища, гідного громадянина України.

Своєрідність казок Ізюмщини полягає в тому, що в них відображена боротьба слобідських козаків з турецько – татарськими завойовниками в кінці XVII - початку XVIII століття на рідній землі. Казка знайомить з архітектурними пам'ятками місцевості, реальними історичними особами.

Література рідного краю. Народні казки Ізюмщини **/2020/narodni_kazki_izjumshhini.docx**

Кожного листопада бібліотекою проводяться хвилини пам'яті «Минуле стукає в наші серця». Бібліотекар на виховних заходах наголошує, що в історії українського народу є трагічні сторінки, які примушують стискатися людські серця. І одна із найстрашніших – Голодомор. До Дня пам'яті жертв голодоморів було підготовлено книжкову викладку «Чорні сторінки історії України».

Книжкова викладка

«Обличчя геноциду»

виховний захід «Голодомор 1932-1933 рр.. Трагедія українського народу очима Ізюмщини». Мета даного заходу - знайомити учнів з протиправною політикою державних структур щодо

Дуже скорботним та вражаючим був відкритий

Відкритий виховний захід «Голодомор. Трагедія українського народу очима Ізюмщини»

українського селянства, висвітлити події трагедії на Ізюмщині; сформувати у свідомості учнів уявлення про об'єктивні причини масового голодомору та виробити ставлення до терору як до злочину проти людяності та людства. Бібліотекар спільно з учнями, їх батьками та рідними збирали свідчення людей, переживши ті страшні роки. Десятикласники майстерно імпровізували засідання зборів комуністичного уряду, а учні 9 класу з усім трагізмом донесли до присутніх свідчення очевидців того часу, які були майже їх однолітками. Можна ознайомитися./2020/golodomor_1932.doc

Бібліотека прийняла активну участь у Всеукраїнській акції «16 днів проти насилля». Початок її припадає на 25 листопада – Міжнародний день ООН проти насилля до жінок, кінець акції 10 грудня – Міжнародний день Прав людини.

Під час проведення акції учні 8 класу переглянули відеоматеріали та подискутували на тему “Що таке насильство та як із ним боротись”. Зокрема, розглянули такі види насилля як булінг, насилля між школярами, насильство в сім'ї та психологічне насильство. На пам'ять про захід кожен отримав буклет з коротким ознайомчим матеріалом по темі. Також бібліотекар підготувала рекомендаційні списки «Художня література у подоланні проблеми булінгу». (Додаток 1)

Спільними зусиллями було зроблено відеоролик про булінг, в якому головні ролі зіграли діти нашої школи. *Відеоролик Діти проти боулінгу*
<https://www.youtube.com/watch?v=0Fxl6-grbkE>

Відеоролик Спокута

https://www.youtube.com/watch?v=E1EfVzxpTss&feature=emb_logo

Традиційно, в кінці березня в школі з метою заохочення дітей до систематичного читання та формування компетентного користувача, здатного творчо мислити, користуватися набутою інформацією, популяризації найкращих надбань української та світової літератури проходить «**Тиждень дитячої та юнацької книги**», в ході якого було проведено ряд заходів з популяризації дитячої літератури, а саме, в шкільній бібліотеці проводився відкритий перегляд літератури „ Книга - джерело знань ”,

Переможці конкурсу « Найкращий читач »

тематичні виставки, інформаційне повідомлення «Країна улюблених книг», бібліотечні уроки, інтелектуальна гра «Найкращий читач шкільної бібліотеки». Переможцем якого стала учениця 7- б класу Денисенко Вікторія.

Отже, я максимально намагаюся довести дітям, що читання може приносити естетичну насолоду, що спілкування з книгою розкриває широкі горизонти перед дитиною, сприяє саморозвитку особистості. Як неможливо уявити собі навчального закладу без книги, так не можна уявити його без інформаційно-бібліотечного центру. «Гарна бібліотека є книжковим відображенням Всесвіту», – говорив відомий вчений – бібліотекознавець М. Рубакін. Тож слід пам'ятати, що ми ніби даруємо їй Всесвіт, відчиняючи перед дитиною двері бібліотеки,. Та все ж розуміємо, що для цього лише відчинити їх – мало. Треба наполегливо працювати, щоб за допомогою книги сприяти духовному зростанню дитини, формувати у неї почуття патріотизму, готувати дітей до їхнього входження у сучасний світ, впливати на розумові здібності підростаючого покоління.

ВИСНОВКИ

Головними завданнями освіти в Україні є виховання громадянина України, формування соціально зрілої, працелюбної, творчої особистості, якій притаманне почуття власної гідності, повага до прав і свобод людини, свідоме ставлення до обов'язків людини і громадянина, гордість за свою Батьківщину, здатність до саморозуміння й самовдосконалення, активної участі у соціальному житті країни. У формуванні означених важливих якостей, розвитку соціальної компетентності, вихованні особистості громадянина сучасної демократичної держави важливе місце займає середовище – все те, що оточує дитину від народження. На концептуальному рівні державою визначено суспільно важливе завдання для освітян – забезпечити розбудову такого освітнього простору, у якому особистість з раннього дитинства усвідомлювала б свою суспільну значущість і через систему ціннісних ставлень набувала досвіду взаємодії з соціумом.

З огляду на вищесказане, стає зрозумілим, що роль інформаційно-бібліотечного центру і бібліотекаря набуває нових граней. В умовах реформування сучасної школи змінюється ставлення до професії бібліотекаря, який сьогодні – і педагог, і вихователь, і психолог. Для учнів бібліотека – це простір де можна разом читати, навчатися, спілкуватися, дружити. А для педагогів – це кабінет духовного розвантаження, в якому можна отримати не тільки потрібну інформацію, а й зарядитися позитивною енергією на весь трудовий день.

Основне завдання шкільної бібліотеки – бути завжди на вістрі подій, всебічно сприяти формуванню інформаційної культури та культури читання школярів, підвищенню методичної майстерності вчителів шляхом пропаганди літератури та інформації про неї. Були розроблені для батьків

Отже, для підтримки й розвитку читання необхідно:

- Стимулювати читацьку активність шляхом проведення різних заходів.
- Рекламувати в інформаційно-бібліотечному центрі, в місцевих засобах масової інформації читання як позитивно необхідний процес, як символ успішності особистості.
- Створювати соціальну рекламу , адресовану всім віковим категоріям і формувати в них моду на читання.
- Використовувати досвід інших бібліотек і інформаційно-бібліотечних центрів у просуванні читання.
- Втілювати в практику роботи інноваційні форми і методи популяризації книги, спрямовані на підвищення якості читання.
- Популяризувати традиції сімейного читання.
- Пропагувати творчість митців рідного краю.
- Розробляти і впроваджувати цільові комплексні програми і інноваційні проекти на підтримку читання , в тому числі ті, які передбачають використання сучасних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васильєва Н. В. Методичні рекомендації до роботи з книгою / Н. В. Васильєва // Шкільна бібліотека. – 2016. – № 7. – С. 27–29.
2. Виговська О. Л. Бібліотека для всіх, бібліотека для кожного / О. Л. Виговська // Шкільний бібліотекар. – 2016. – № 12. – С. 3–6.
3. Давидова Л. Книга в образотворчому мистецтві /Л. Давидова // – Шкільний бібліотекар. – 2016. – № 8. – С. 29–36.
4. Жигунова Л. І. Організація масової роботи шкільних бібліотек / Л. І. Жигунова // Шкільна бібліотека. – 2015. – № 8. – С. 26–29.
5. Кухаренко Т. Л. Метод проектів у формуванні компетентного користувача бібліотеки / О. Є. Борисова // Шкільний бібліотекар. – 2016. – № 7. – С. 2–4.

Електронні ресурси:

1. Формування читацької компетентності у школярів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=466370>. -
2. Ярова, Т. Сучасний учень і культура читання [Електронний ресурс] / Тетяна Ярова // Шкільна бібліотека. Електронний додаток. – Режим доступу: <http://www.osvita.biz/index.php?page=4&artid=1044>.

Додаток 1

Рекомендаційний список

«Художня література у подоланні проблеми булінгу»

1.Андерсен Ганс Крістіан. Гидке каченя : казка / Г.К. Андерсен. – К. : Махаон-Україна, 2012. – 40 с.

Відому казку батьки починають читати дітям з 3 років, але вона буде дуже корисна й читачеві любого віку. Читаючи книгу важливо акцентувати увагу не тільки на долі каченяти, яке перетворилося на прекрасного лебедя, але і на поведінці качок, які його дражнили, але врешті так і залишилися неосвіченими і дурними. Знаменитий казкар Ганс Крістіан Андерсен через казку показав нам булінг з іншого боку – булінг у світі тварин, але це не зменшує важливість книги.

2.Брітт Ф. Джейн, лисиця і я : роман / Фанні Брітт. – Харків : Vivat, 2017. – 96 с.

Це графічний роман, який по праву вважається однією з кращих ілюстрованих історій для дітей і підлітків. Все почалося з п'єси канадського автора Фанні Брітт, що розповідає про дівчинку Елен, а Ізабель Арсено, відома своїми графічними малюнками, придумала чарівну історію на її основі. У цій книзі чудово поєднані візуальний та текстовий план. Крім того, її особливістю є використання кольорових вставок. Тут кольорові сторінки виконують роль емоцій головної героїні – Елен, дівчинки-школярки, яка втікає від проблем цього світу у свою улюблену книгу «Джейн Ейр» Шарлоти Бронте. Елен дражнять в школі, її принижують однокласниці, вигадуючи нові знущання та дражнилки. Як завжди буває у таких книгах має відбутися якийсь поворотний момент, що змінює життя головного героя. Такий трапляється з Елен у англійському мовному таборі, де вона знайомиться з іншою дівчинкою, після чого сама стає іншою. Адже віртуальний друг, у випадку Елен – книга, це добре, але живий друг це набагато краще. Цю книгу варто прочитати як тим, кого ображають, так і тим, хто ображає. Першим вона допоможе повернути віру в себе, головне бути самим собою. Другим варто прочитати цю книгу для того, щоб поглянути на себе з боку та задуматися, чи настільки вони круті, якщо дозволяють собі принижувати інших. Тебе ображають у школі? Ніхто не хоче з тобою спілкуватися? Не переймайся! Промінь світла незабаром з'явиться і в твоєму житті!

3. Голдінг В. Володар мух : роман / Вільям Голдінг. – Харків : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. – 304 с.

Безлюдний острів. Блакитна лагуна. Діти. Рай?.. Саме тут опинилась група підлітків, які внаслідок авіакатастрофи залишилися на самоті, без дорослих. Що може трапитися з людиною на порожньому острові?.. Усе. Діти, які загрались у жорстокість, боротьбу за владу, полювання, війну, дуже швидко забули, що таке порядність, доброта й милосердя... Втратити людську подобу виявилось вкрай легко. Мабуть, тому що під тонким шаром цивілізації в кожному з нас прихався дикий Звір. Чи зможуть вони вижити? Яку жертву зажадає від них загадковий Володар мух?

4. Желєзніков В. Опудало : повість / Володимир Желєзніков. – Київ : Веселка, 1985.

Повість про дівчинку, про її складні взаємини з однокласниками, про сильний характер. Опудалом прозвали однокласники Ленку Бессольцеву за несхожість, наївність, дивакуватість. Але під ярликом, начепленим неуважними і жорстокими хлопцями, ховалося гаряче любляче серце, тонка, благородна натура і незвичайно мужній і чесний характер. Багато «опудал» живе на планеті, і маленьких, і великих, але далеко не всім вдається вступити в боротьбу з несправедливою більшістю і перемогти. Доречи, книга була екранізована, тому, або читайте, або перегляньте фільм, корисно!

5. Кідрук М. Не озирайся і мовчи : роман / Макс Кідрук. – Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. – 512 с.

Роман Макса Кідрука «Не озирайся і мовчи» – це мікс містики, трилеру, соціально- психологічного та технологічного роману. Тут і підліткова жорстокість, і булінг, і внутрішні терзання, і проблеми в сім'ї, і батьки, яким не до тебе, і домашня тиранія, і ще купа всього не менш важкого, що змушує здригнутися. Життя сім'ї Грозанів раптово змінюється. Вони переїжджають до нового будинку, і чотирнадцятирічний Марк змушений піти до нової школи. Хлопець начитаний, розумний, але дуже сором'язливий – ідеальний об'єкт для цькування. Щодень більше замикаючись в собі, він мріє про світ, де немає знущань і безпричинної жорстокості. Одного дня Марк знайомиться із Сонею, дівчиною з паралельного класу, яка розповідає йому про існування такого світу і про можливість туди потрапити... просто скориставшись ліфтом у їхньому будинку. Хлопець не розуміє, навіщо Соня вигадує нісенітницю, які легко спростувати, але зрештою вирушає за нею. Він не підозрює, що звичайна мандрівка на десятий поверх загрожує чимось набагато гіршим за руйнування уявлень про реальний світ.

6. Корнієнко Т. Недоторка : психологічна казка / Тетяна Корнієнко ; пер. з рос. Івана Андрусяка; іл. Віолетти Борігард. — К.: Час майстрів, 2015. — 104 с. (Серія «Рекомендуємо прочитати». Підсерія «Перше кохання»). «Недоторку» означено як психологічну казку. І така наголошена казковість тексту й виправдовує дещо нереалістичне, навіть театральне

закінчення. Адже сам сюжет доволі правдоподібний: типові проблеми типових підлітків у типовій школі. Дев'ятикласниця Алевтина Диряєва, головна героїня, є такою собі «білою вороною», у неї майже немає друзів, всі з неї насміхаються через її страх перед мікробами (прозиваючи Мийдодіром). Вона максимально обережна зі всім та усіма навколо, боїться доторків та збіговиськ. Як у більшості книжок для підлітків, у цій також є такі проблеми, як непорозуміння з батьками, важке спілкування з однокласниками (звісно, тут не обійтися без прізвиськ, без яких у школі обійтися неможливо), перше кохання, перший поцілунок, перші ревності та сльози.

7.Матісен Егон. Кіт з блакитними очима : казка / Егон Матісен ; редактор та перекладач Ольга Мяєтс. – М. : Фонд Сороса. – (рос. мовою).

Проста і захоплююча історія з авторськими малюнками розповість юним читачам, що робити коту з блакитними очима в компанії жовтооких, які не хочуть з ним спілкуватися. Першу половинку цього маленького твору, читач думає, що головне завдання кота – знайти казкову країну, де багато мишей. Але потім виявляється, що головна проблема – це навчитися жити в суспільстві жовтооких котів, при цьому ізгоєм в цьому стандартному суспільстві кіт себе ні крапельки не рахував. Але інші шиплять і насміхаються ... поки він не доведе їм, що в цьому житті він – переможець.

8.Майрок Айджа. Чому я? Історія білої ворони / Айджа Майрок; переклад Марія Сухотина – К. : Видавництво «Манн, Иванов и Фербер», 2016. – 128 с. – (Серія книжок «МИФ. Детство»)

Ця книга написана простою дівчиною, що пройшла через шкільне цькування і зуміла попри все зробити хорошу кар'єру і домогтися успіху, займаючись улюбленою справою. Книга може стати інструкцією з виживання, дружнім напуттям. Всі поради та підказки засновані на особистому гіркому досвіді автора, і зібрані за участю шкільних вчителів, психологів, батьків та дітей, які також піддавалися цькуванню в класі. Айджі прийшла до важливого висновку: коли над тобою знущаються – це не твоя вина, але це твоя проблема. І не варто чекати, що за рогом чатує рятувальник-супермен, готовий допомогти тобі. Айджі вдалося врятуватися самій – і вона

допоможе тобі зробити те ж саме. З кожною главою цієї книги, з кожним кроком ти станеш ближче до свого нового «Я»: збагнеш, що ти – нормальна людина і унікальна особистість; навчишся приймати себе таким як є; почнеш мріяти про те, чого хочеш досягти в житті; приймеш свій страх як даність і станеш сильніше; складеш план дій на будь-який випадок життя – і в школі, і за її межами.

9. Нікуліна А. Сіль для моря : роман / Анастасія Нікуліна. – Харків : Vivat, 2017. – 224 с.

Чотирнадцятирічна Ліза не знаходить спільної мови ані з батьками, ані з однокласниками. Здається, єдині, хто її розуміють, – це море і хлопець під загадковим ніком Білий Кит. А ще дивна Анна, яка вчить: «Головне не те, що зовні, і не ті, хто навколо. Головне, що в тебе всередині». Чи випадкова їхня зустріч? Чи зустрінуться Ліза і Білий Кит? І хто кого порятує, коли настане час відплати? Ця історія про довіру, зневіру і про любов. Вона про нас із вами – дорослих і юних, розумних і наївних, романтиків і прагматиків. Зрештою, ця книжка про те, що сенс життя не в тому, щоб ставати сіллю для моря.

10. Паласіо Р. Дж. Диво : роман / Р. Дж. Паласіо. – Харків : Vivat, 2017. – 368 с.

Повість «Диво» американської авторки Р. Дж. Паласіо – важливий твір для формування толерантності та вміння приймати в своє оточення «інших» дітей. Історія про хлопчика з вродженим генетичним захворюванням і про те, як мужність, почуття гумору, доброта і дружба здатні створити справжнє диво. Десятилітній хлопчик Огест Пуллман любить Зоряні Війни, костюмовані паради на Геловін, він багато читає і обожнює комп'ютерні ігри. Водночас, у малого рідкісна генетична вада, яка спотворила його обличчя й приречла до вічної інакшості й рясного дощу жорстоких насмішок чи співчутливих поглядів. Його батьки самотужки займаються освітою сина, однак, зрештою, наважуються віддати хлопця до престижної середньої школи. Ясна річ, герой миттю опиняється в центрі уваги і пліток, хоча мріє просто «мати нормальне обличчя, на яке ніхто не звертає уваги». Читачі дізнаються, що почуття гумору й дружба можуть створити справжнє диво.

11. Піколт Дж. Дев'ятнадцять хвилин : роман / Дж. Піколт; рос. мовою переклад Ольги Бершадської. – Белгород-Харьков, Видавництво «Книжный клуб "Клуб семейного досуга", 2010. – 624 с.

Стернінг – маленьке провінційне містечко, тишу та спокій якого зруйнувала страшна трагедія. Одного разу учень старшої школи прийшов на уроки з двома обрізами й двома пістолетами й почав стріляти... Що змусило сімнадцятирічного хлопця взятися до зброї? Хто він – нещасна жертва чи холоднокровний убивця? На ці питання мусить знайти відповідь суд. Але ж чи має право хтось судити інших?..

12. Роулінг Джоан, Серія книг про Гаррі Поттера.

Знаменита історія «хлопчика, який вижив» не тільки занурить читача в казковий світ, а й познайомить з проблемами звичайних підлітків – конкуренція, недовіра, образа, помста. <https://www.litmir.me/a/?id=35>

Додаток 2

Рекомендації для батьків. «Як розвивати читацький інтерес дитини?»

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ БАТЬКІВ

«Як розвивати читацький інтерес дитини?»

Для розвитку читацького інтересу в дітей корисно скористатися такими рекомендаціями:

- Прищеплюйте дитині інтерес до читання з раннього дитинства.
- Купуйте книги, вибирайте книги яскраві за оформленням і цікаві за змістом.
- Систематично читайте дитині. Це сформує в неї звичку щоденного спілкування з книгою.
- Обговорюйте прочитану дитячу книгу із членами своєї сім'ї.
- Розповідайте дитині про автора прочитаної книги.
- Якщо ви читаєте дитині книгу, намагайтеся перервати читання на найцікавішому епізоді.

- Пригадуючи з дитиною зміст уже прочитаного, навмисно його спотворюйте, щоб перевірити, як вона запам'ятала раніше прочитаний текст.
- Рекомендуйте своїй дитині книги свого дитинства, діліться своїми дитячими враженнями від читання тієї чи іншої книги, порівнюйте ваші та її враження.
- Влаштовуйте вдома дискусії за прочитаними книгами.
- Купуйте, по можливості, книги авторів, які подобаються дитині, формуйте її особисту бібліотеку.
- Виховуйте бережливе ставлення до книги, демонструючи книжкові реліквії своєї сім'ї.
- Даруйте дитині книги із дарчим написом, теплими побажаннями. Через роки це стане щасливим нагадуванням про рідну домівку, її традиції, дорогих і близьких людей.

Додаток 3

Пам'ятки для учня «Як читати художню книгу?» ,

«Як читати пізнавальну літературу?», та ін..

1. Налаштуйся читати з інтересом, уважно, вдумливо.
2. Поглянь на титульну сторінку — на ній ти завжди знайдеш назву книги, прізвище автора, художника, місце та рік видання.
3. Не забувай прочитати передмову, післямову — це допоможе тобі краще зрозуміти книгу.
4. Зверни увагу на ілюстрації: вони допомагають розкрити зміст прочитаного.
5. Не пропускай сторінок, не намагайся «забігти наперед», дочитай книгу до кінця.
6. Пам'ятай! У найцікавіших, захоплюючих книжок іноді може бути «нудний» початок.
7. Зверни увагу на примітки в книзі, вони допомагають краще зрозуміти події, доповнюють та коментують прочитане.

8. Якщо ти не розумієш думку автора в щойно прочитаному уривку, не поспішай читати далі: зупинись і перечитай іще раз.

9. Подумай про те, що хотів тобі сказати автор, чого навчити. Зверни увагу на те, як поводяться персонажі книги.

10. Прочитавши книгу, подумай над описаними в ній подіями, постарайся запам'ятати найцікавіше з прочитаного.

11. Запам'ятати ту чи іншу книгу тобі допоможуть записи. Занотуй прізвище автора, імена головних героїв, основні події.

12. Поділись своїми враженнями від прочитаного з друзями, однокласниками, батьками: якщо й вони читали цю книгу, можна поговорити про неї, посперечатись; якщо ні — порадь їм прочитати історію, яка тобі сподобалась.

13. Якщо тобі сподобалась прочитана книга, запитай у бібліотеці про інші книги цього автора.